

**Sprawozdanie z realizacji
Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski
na lata 2022 - 2024**

za 2022 rok

Ostrowiec Świętokrzyski 2023 rok

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 rok o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez organy publiczne. Ustawodawca w powyższym akcie prawnym określił obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przypisał zadania w tym zakresie dla poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym gminnego. Wpieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Skuteczna pomoc dla rodziny może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami.

Działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu zawarte zostały w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2022-2024, przyjętym do realizacji Uchwałą Nr LV/152/2021 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 13 grudnia 2021 r. Program stanowi kontynuację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2019 – 2021 i jest jednocześnie narzędziem do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2022 – 2028, przyjętej do realizacji Uchwałą Nr LV/153/2021 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 13 grudnia 2021 r.

Celem Programu jest wsparcie ostrowieckich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym:

1. **promowanie wartości rodziny** jako środowiska wychowawczego i przeciwdziałanie marginalizacji rodziny,
2. **wsparcie materialne i niematerialne rodzin wymagających pomocy** poprzez: wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji rodzin oraz wzmocnienie kompetencji,
3. **wsparcie rodzin w przewycięzaniu problemów wynikających szczególnie z uzależnienia jej członków oraz w dążeniu do reintegracji,**
4. **wzmocnienie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości świadczonych usług na rzecz rodziny** poprzez zapewnienie wsparcia dla kadr pracujących z rodzinami.

Program zakłada zaangażowanie różnych instytucji w działania na rzecz ostrowieckich rodzin, gdyż interdyscyplinarne podejście w pracy z rodziną zwiększa szanse na skuteczność prowadzonej pracy. Oddziaływanie na rodzinę przedstawicieli różnych służb, posiadających różne kompetencje i umiejętności, może dać gwarancję, że dana rodzina zmieni sposób swojego funkcjonowania, podnosząc umiejętności w zakresie opieki nad dzieckiem i zapewni mu poczucie bezpieczeństwa.

Program skierowany jest do ostrowieckich rodzin z dziećmi przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, niewydolnych wychowawczo, wykazujących bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradnych życiowo. Adresatami działań pomocowych, w tym przede wszystkim koordynacji wsparcia realizowanej przez asystenta rodziny, mogą być również rodziny i kobiety w ciąży spełniające kryteria ustawy „Za życiem”.

Uzupełniający charakter mają też działania skierowane do rodzin lub ich członków, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, promujące wartości rodzinne i wspólne spędzanie wolnego czasu, zdrowego stylu życia oraz poradnictwa. Część działań skierowana jest również do specjalistów pracujących z rodzinami objętymi pomocą.

Cele Programu i wskaźniki ich realizacji

Cel główny:

Wsparcie ostrowieckich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Cel operacyjny 1:

Promowanie wartości rodziny

Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki	Wartość (ilość)	Realizatorzy/ partnerzy	
1. Promowanie wartości rodziny jako środowiska wychowawczego	1. Promowanie działań na rzecz integracji rodzin	1. Liczba akcji informacyjnych promujących rodzinę	50	UM, GKRPA, MOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	
	2. Edukacja wzmacniająca kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców	1. Liczba osób korzystających z zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców	1280		
		2. Liczba podmiotów realizujących zadania edukacyjne	1 MOPS 29 UM ¹⁾		
	3. Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych		1. Liczba świetlic z elementami socjoterapii/placówek wsparcia dziennego		9 UM ²⁾
			2. Liczba dzieci korzystających ze wsparcia w placówkach wsparcia dziennego/świetlicach z elementami socjoterapii		323
			3. Liczba festynów rodzinnych		50
			4. Liczba imprez rekreacyjno-sportowych dla rodzin		59

		5. Liczba zajęć kulturalnych	329	
2. Przeciwdziałanie marginalizacji rodziny.	1. Monitorowanie sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	1. Liczba rodzin, których sytuacja jest monitorowana	138	MOPS
		2. Liczba dzieci w tych rodzinach	156	
	2. Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	1. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną.	53	
	3. Promowanie/ tworzenie działań na rzecz rodzin wspierających.	1. Liczba kampanii, artykułów, audycji promujących rodzinę wspierającą.	1	MOPS, lokalne media
		2. Liczba rodzin wspierających	0	
		3. Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, którym udzielono wsparcia przez rodzinę wspierającą	0	
		4. Liczba dzieci w tych rodzinach	0	
	4. Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń/imprez na rzecz rodziny.	438	UM, MOPS, placówki oświatowe
	5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie	2. Liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny.	76	UM, MOPS, PCPR, SP

¹⁾ 15 – publiczne, 14 - niepubliczne

²⁾ prowadzący: PCK, Fundacja Szkoła z Pasją

W 2022 roku promowano działania na rzecz integracji rodzin poprzez różnego rodzaju akcje informacyjne. Odbływały się również zajęcia profilaktyczno – edukacyjne, z których skorzystało 1280 osób, w tym np. zajęcia w ramach „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców”, czy „Szkoły

Rodziny”. Wspierano i organizowano różne formy spędzania czasu wolnego sprzyjające wzmocnieniu więzi rodzinnych i integracji (zorganizowano 50 festynów rodzinnych, 59 imprez rekreacyjno-sportowych dla rodzin, 329 zajęć kulturalnych).

W ramach przeciwdziałania marginalizacji rodziny sytuacja 138 rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi była monitorowana, z których 53 rodziny objęto wsparciem asystenta rodziny

Ponadto w 2022 roku współpracowano z 76 organizacjami pozarządowymi i instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.

Cel operacyjny 2.

Wsparcie materialne i niematerialne rodzin wymagających objęcia pomocą

Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki	Wartość (ilość)	Realizatorzy/partnerzy
1. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji rodzin	1. Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji pomocy pieniężnej i/lub rzeczowej.	1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	1351	MOPS, ZUS*
		2. Liczba rodzin korzystających z:		
		– jednorazowego świadczenia „Za życiem”	6	
		– zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami	1023	
		– funduszu alimentacyjnego	332	
		– dodatku mieszkaniowego	509	
		– dodatku energetycznego	106	
		– jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,	214	
– świadczenia rodzicielskiego	133			

	3. Liczba świadczeń:		
	– jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	217	
	– świadczenia rodzicielskiego	1 222	
	4. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	5 619 MOPS 56 PCPR ¹⁾	
	5. Liczba złożonych wniosków	21 MOPS	
	6. Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze 500+	7 935 MOPS 112 PCPR	
	7. Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych 500+	41 208 ²⁾ MOPS 521 PCPR	
	8. Liczba rodzin objętych jednorazowym wsparciem 300+	Brak danych	
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	1. Liczba dzieci objętych dożywianiem	130	MOPS
	2. Liczba dzieci i rodzin objętych Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa (POPŻ).	584/867	

3. Realizacja programów dla rodzin wielodzietnych, w tym: Karta Dużej Rodziny (KDR), Ostrowiecka Rodzina 3+ (OR3+)	1. Liczba wydanych KDR.	650 ⁴⁾	MOPS
	2. Liczba złożonych wniosków o przyznanie KDR	318	
	3. Liczba osób objętych programem OR 3+	650	
	4. Liczba rodzin wielodzietnych objętych pomocą z tytułu wielodzietności	62 ⁵⁾	
4. Pomoc materialna dla dzieci i młodzieży w formie stypendium.	1. Liczba dzieci i młodzieży otrzymująca stypendia motywacyjne.	457 UM	UM, MOPS, placówki oświatowe
	2. Liczba dzieci i młodzieży uzdolnionej, która otrzymała stypendium	5 UM ⁶⁾	
	3. Liczba dzieci i młodzieży otrzymująca stypendia szkolne	55 (72 świadczenia) MOPS 462 UM	
	4. Liczba uczniów, którym przyznano zasiłek szkolny	2 MOPS	
5. Zapewnienie wsparcia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	1. Liczba asystentów	4	MOPS
	2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	53	
	3. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta	84	
	4. Liczba rodzin objętych asystenturą na mocy postanowienia Sądu	6	

	5. Liczba rodzin, w których zakończono wsparcie asystenta ze szczególnym wskazaniem na zrealizowanie stawianych w planie celów	5	
6. Aktywizacja społeczna i zawodowa rodzin	1. Formy działań aktywizujących i liczba osób/rodzin nimi objętych.	103 ⁷⁾	MOPS, CIS
	2. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym	5	
7. Wspieranie rodzin wychowujących dzieci dotknięte niepełnosprawnością.	1. Liczba rodzin objętych wsparciem z tytułu niepełnosprawności dziecka.	456 MOPS ⁸⁾ 285 PPP	MOPS, PPP, PCPR
	2. Liczba osób korzystających ze świadczenia 4000 zł	6	
	3. Liczba osób, na które jest pobierany zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka poniżej 16 roku życia	382	
	4. Liczba osób, którym przyznano świadczenie pielęgnacyjne na dziecko do 16 roku życia	344	
	5. Liczba rodzin, którym przyznano wsparcie w formie opieki wytchnieniowej na dziecko z niepełnosprawnością	10	
	6. Liczba dzieci, którym przyznano wsparcie w postaci asystenta osobistego	0	
	7. Liczba wydanych orzeczeń o kształceniu specjalnym	243	
	8. Liczba wydanych opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka	22	

		9. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	13 458	
		10. Liczba dzieci, które skorzystały z turnusów rehabilitacyjnych	37	
		11. Liczba dzieci, którym zostało przyznane dofinansowanie do likwidacji poszczególnych barier: – architektonicznych, – w komunikowaniu się, – technicznych	9	
		12. Liczba dzieci, którym przyznano dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego	1	
		13. Liczba dzieci, którym przyznano dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	47	
	8. Zapewnienie dostępu do lokali socjalnych i komunalnych rodzin zagrożonych eksmisją	1. Liczba rodzin/dzieci w rodzinach, które otrzymały przydział lokalu socjalnego.	64 ⁹⁾	ZUM
		2. Liczba rodzin/dzieci w rodzinach, które otrzymały przydział lokalu komunalnego	0 ⁹⁾	
2. Wzmocnienie kompetencji rodzin i wspieranie rodzin przeżywających trudności	1. Organizowanie dla dzieci pomocy w odrabianiu lekcji, wyrównywaniu deficytów i szans edukacyjnych.	1. Liczba wolontariuszy	5	UM, MOPS, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego,
		2. Liczba dzieci korzystających ze wsparcia wolontariuszy	3	
		3. Liczba spotkań	15	
		4. Liczba zajęć korekcyjno-kompensacyjnych	120 PPP	

opiekuńczo-wychowawcze.		5. Liczba osób korzystających z usług edukacyjnych dla rodziców, w tym np. „Szkoła Rodziny”, „Klub Rodzica”	15 UM ¹⁰⁾ 23 PPP 39 MOPS	światlice, organizacje pozarządowe
		6. Liczba świetlic: – szkolnych, – z elementami socjoterapii/ placówek wsparcia dziennego	9 ¹¹⁾	
		7. Liczba dzieci korzystających z zajęć prowadzonych przez światlice/placówki wsparcia dziennego	323	
		8. Liczba zajęć pozalekcyjnych	Brak danych	
	2. Wsparcie dzieci i młodzieży w dostępie do wypoczynku.	1. Liczba osób korzystających ze wsparcia w celu zapewnienia wypoczynku	Brak danych	UM, GKRPA
	3. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych i prawnych.	1. Liczba rodzin/osób, które skorzystały z konsultacji: – psychologicznych, – pedagogicznych, – prawnych w celu wzmocnienia kompetencji rodzicielskich, poprawy relacji rodzic-dziecko, wsparcia rozwoju dziecka	25 UM ¹²⁾ 214MOPS 160 osób / 3 wykłady 72 osoby CRL 14 PCPR	MOPS, PCPR, CRL, PPP

4. Umożliwienie skorzystania z mediacji.	1. Liczba mediacji	14 MOPS ¹³⁾	MOPS, SR
	2. Liczba osób korzystających z mediacji	25 MOPS	
5. Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałającym dysfunkcjom społecznym	1. Liczba programów	19	UM, placówki oświatowe, MOPS, PCPR
	2. Liczba dzieci objętych programami	154	

* od dnia 01.01.2022 r.

¹⁾ Od 1 stycznia 2022 roku stopniowe przejście realizacji programu Rodzina 500+ przez ZUS. Wypłata w MOPS była tylko do końca maja 2022 roku, tj. do końca okresu na jaki zostały przyznane świadczenia. Na nowo narodzone dzieci od 1 stycznia 2022 roku wnioski przyjmuje ZUS. (Brak danych z ZUS - nie jest prowadzona statystyka w tym zakresie)

²⁾ Rodziny zastępcze do 31 maja 2022 roku

³⁾ Od roku szkolnego 2021/2022 świadczenie (tzw. 300+) w ramach programu „Dobry Start” od 1 lipca 2021 roku przyznawał i wypłacał ZUS

⁴⁾ Liczba obejmuje również seniorów

⁵⁾ Liczba rodzin z dziećmi 3+

⁶⁾ Stypendia szkolne = stypendia motywacyjne + stypendia dla dzieci i młodzieży uzdolnionej

⁷⁾ Zatrudnienie socjalne w CIS, reintegracja społeczno-zawodowa i podniesienie kwalifikacji w poszczególnych grupach szkoleniowych, konsultacje w zakresie doradztwa zawodowego, obywatelskiego, psychologicznego oraz psychoterapia uzależnień

⁸⁾ PCPR – brak danych, nie jest prowadzona statystyka w tym zakresie

⁹⁾ Brak danych o liczbie dzieci

¹⁰⁾ „Szkola rodziców i Wychowawców”

¹¹⁾ Świetlice prowadzone przez PCK i Fundację Szkoła Bez Barrier

¹²⁾ Spotkanie n.t.: „Depresja u dzieci i młodzieży – jak rozpoznać, jak pomóc, jak zapobiegać” – 26 lutego 2022-WEISS Spotkanie z Psychoterapeutką „Karać czy nagradzać, czy możliwe jest wychowanie dzieci i młodzieży bez stosowania kar i nagród” – 02 grudnia 2022 – WEISS. Wykład „Jak zrozumieć nastolatka” – 20 maja 2020 – WEISS

¹³⁾ SR - brak danych

W 2022 roku zapewniono ostrowieckim rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji n/w formy wsparcia.

Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami i inne:

– jednorazowe świadczenie „Za życiem”	– 6 rodzin;
– zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	– 1023 rodziny;
– świadczenie z funduszu alimentacyjnego	– 332 rodziny;
– dodatek mieszkaniowy	– 509 rodziny;
– dodatek energetyczny	– 106 rodzin;
– jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	– 214 rodzin.

Świadczenie wychowawcze (500+)

Od dnia 01 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stopniowo przejął realizację Programu „Rodzina 500+”. Natomiast do 31 maja 2022 r. tj. do końca okresu na jaki zostały przyznane świadczenia 5 619 rodzin skorzystało ze świadczenia wychowawczego 500+ w tutejszym Ośrodku (liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze wyniosła 7 935).

Karta Dużej Rodziny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim prowadził obsługę Karty Dużej Rodziny. W roku sprawozdawczym złożono 318 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny, wydano 650 Kart Dużej Rodziny. Ponadto realizowany był Program Ostrowiecka Rodzina 3+, w ramach którego objęto pomocą 650 osób.

Stypendia i zasiłki szkolne

W 2022 roku 517 uczniów otrzymało stypendia szkolne, 457 dzieci i młodzieży otrzymało stypendia motywacyjne, przyznano 2 zasiłki szkolne, 5 uczniów otrzymało stypendia dla dzieci i młodzieży uzdolnionej.

Program „Posiłek w szkole i w domu” i Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

W ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” dożywianiem objęto 130 dzieci. Ponadto realizowany był także Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, którym objęto 867 rodzin i 584 dzieci. Umożliwił on rodzinom skorzystanie z produktów żywnościowych wydawanych poprzez: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Bank Żywności, Kościół Starokatolicki.

Świadczenia na rzecz rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością

- 741 rodzin zostało objętych wsparciem z tytułu niepełnosprawności dziecka,
- 382 osoby otrzymały zasiłek pielęgnacyjny na dziecko poniżej 16 roku życia,

- 344 osobom przyznano świadczenie pielęgnacyjne do 16 roku życia,
- 6 osób otrzymało jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu w wysokości 4 000 zł,
- 10 osobom przyznano wsparcie w formie opieki wytchnieniowej na dziecko z niepełnosprawnością.

Ponadto:

- wydano 13458 orzeczeń o niepełnosprawności,
- 243 orzeczeń o kształceniu specjalnym,
- 22 opinie o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka,
- 37 dzieci skorzystało z turnusów rehabilitacyjnych,
- 9 dzieci skorzystało z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się,
- 47 dzieci skorzystało z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- 1 dziecko objęto dofinansowaniem do sprzętu rehabilitacyjnego.

Pomoc obywatelom Ukrainy

Dużym wyzwaniem stał się 2022 rok, który upłynął w cieniu wojny w Ukrainie. Zgodnie ze specustawą, która zalegalizowała na okres 18 miesięcy pobyt w Polsce wszystkich obywateli Ukrainy, przekraczających granice po 24 lutego 2022 roku, już od pierwszych dni Gmina otoczyła ich pomocą, włączając w system świadczeń rodzinnych, które wypłacono wraz z dodatkami 274 dzieciom. Dla 2 040 osób przyznano świadczenie w wysokości 40 zł z przeznaczeniem na pokrycie kosztów zakwaterowania i żywienia (łącznie 890 wniosków). Pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na utrzymanie i bieżące wydatki przyznano 878 osobom. Gorący posiłek w szkołach i przedszkolach otrzymało 61 dzieci, a zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności - 8 dzieci. Zasiłek stały wypłacono 1 osobie. Bezpłatnej pomocy psychologicznej udzielono 71 obywatelom Ukrainy.

Asystenci rodzin

W celu zapewnienia wsparcia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w 2022 roku 4 asystentów rodziny podejmowało kompleksowe działania w 53 rodzinach, w których wychowywało się 84 dzieci. Wobec 6 rodzin Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich wydał postanowienie o współpracy z asystentem.

W wyniku współpracy asystenta z rodzinami osiągnięto następujące efekty:

1. poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i nabycia umiejętności gospodarowania budżetem domowym - 19 rodzin

2. prawidłowe gospodarowanie świadczeniami wychowawczymi	-	29 rodzin
3. doposażenie mieszkania, dokonanie drobnych remontów, wynajęcie mieszkania o wyższym standardzie	-	10 rodzin
4. poprawa sytuacji materialnej poprzez podjęcie zatrudnienia przez członków rodziny	-	12 rodzin
5. poprawa kompetencji opiekuńczo – wychowawczych (w tym):		
– wypracowanie odpowiedniej postawy rodzicielskiej, stosowanie odpowiednich metod wychowawczych	-	17 rodzin
– poprawa więzi i relacji rodzinnych	-	29 rodzin
– nabycie umiejętności dbania o profilaktykę zdrowia dzieci w tym specjalistyczną opiekę medyczną	-	21 rodziny
– utrzymanie kontaktu z wychowawcą lub pedagogiem	-	22 rodziny
6. poprawa sytuacji zdrowotnej członków rodzin poprzez podjęcie leczenia odwykowego		
- 14 rodzin		

W 2022 roku wśród 53 rodzin objętych współpracą z asystentem rodziny, 23 rodziny zakończyły współpracę z asystentem z powodu:

– zrealizowania planu pracy i osiągnięcia zamierzonych celów	-	5 rodzin
– nieosiągnięcia zamierzonych efektów pomimo wieloletniej współpracy	-	8 rodzin
– zaprzestania współpracy z asystentem rodziny (brak zgody na współpracę)	-	10 rodzin

Ponadto asystenci rodzin monitorowali sytuację 15 rodzin po ustaniu współpracy z asystentem.

Zadania w zakresie monitorowania sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi realizuje w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej **Zespół ds. Rodzin**.

W 2022 roku obejmował on swoim działaniem 138 rodzin z małoletnimi dziećmi w szczególności z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:

1. rodziny objęte pomocą asystenta rodziny	-	53
2. rodziny, których dzieci znajdują się w pieczy zastępczej	-	18
3. rodziny wielodzietne	-	30
4. rodziny niepełne	-	61

5. rodziny z problemem alkoholowym	–	46
6. rodziny z problemami przemocy domowej	–	26
(w tym):		
– realizowanych procedur „Niebieskie Karty”	–	26
– monitorowanych rodzin po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”	–	20

Praca pracowników socjalnych Zespołu ds. Rodzin, polega głównie na:

1. zdiagnozowaniu problemów w rodzinie i ich przyczyn,
2. monitorowaniu funkcjonowania rodzin,
3. wypracowaniu dobrych relacji, porozumienia pomiędzy rodziną, a pracownikiem socjalnym,
4. przywróceniu rodzinom sił i kontroli nad własnym życiem,
5. stałej współpracy z kuratorami, Komendą Powiatową Policji, placówkami oświatowymi, placówkami ochrony zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny,
6. monitorowaniu sytuacji rodziny w trakcie i po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.

W 2022 roku pracownicy socjalni monitorowali funkcjonowanie rodzin między innymi poprzez wizyty w miejscu ich zamieszkania. W związku z obowiązującym stanem epidemii (wirus SARS – CoV-2) wykorzystywano również kanały komunikacji głosowej (formy telefoniczne). Łącznie przeprowadzono 734 wizyty i rozmowy. Działania w tym zakresie miały głównie na celu:

- a. podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców,
- b. pomoc w racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym, a w szczególności wydatkowanie świadczenia wychowawczego 500 plus,
- c. udzielanie wsparcia emocjonalnego w przewyżnianiu problemów życiowych przez rodzinę, przede wszystkim ze względu na stan epidemii w kraju,
 - udzielanie informacji np. zasad dbania o siebie i członków rodziny w zakresie obostrzeń funkcjonowania społecznego.

W wyniku współpracy z rodzinami pracownikom z Zespołu ds. Rodzin, udało się osiągnąć następujące efekty:

1. wyeliminowano przyczyny i skutki przemocy – 19 rodzin,

2. podjęto leczenie odwykowe	–	17 osób,
3. zmotywowano do aktywności zawodowej	–	24 osoby
w tym:		
– podjęto uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej	–	4 osoby,
– podjęto szkolenie zawodowe	–	8 osób,
– znalazło zatrudnienie	–	12 osób,
4. nabyło umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego	–	26 rodzin,
5. wzrost kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców	–	35 rodzin
w tym:		
– poprawa więzi i relacji rodzinnych	–	23 rodziny,
– dbania o profilaktykę zdrowie w tym specjalistyczną opiekę medyczną	–	7 rodzin,
– stałego kontaktu ze szkołą	–	41 rodzin,
6. poprawa warunków mieszkaniowych	–	7 rodzin.

W 2022 roku Zespół ds. Rodzin podjął 28 interwencji, podczas których stwierdzono:

– nadużywanie alkoholu i innych środków odurzających przez rodziców, a w konsekwencji nieprawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich	–	12 rodzin,
– bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	–	15 rodzin,
– brak zaniechań wobec dzieci	–	8 rodzin,

Nadmienić należy, że w 2022 roku w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie Zespół ds. Rodzin sprawował nadzór nad realizacją praw i obowiązków 21 opiekunów tymczasowych wobec 63 małoletnich obywateli Ukrainy.

„Szkoła Rodziny”

Celem „Szkoły Rodziny” jest wsparcie rodziców w przezwyciężeniu trudności wynikających z realizowania funkcji opiekuńczo - wychowawczej poprzez działania edukacyjne (m.in. spotkania z pracownikami socjalnymi, psychologiem), profilaktyczne (m.in. spotkania z profilaktykiem ds. uzależnień) czy rekreacyjne (m.in. wycieczki, spotkania okolicznościowe). W 2022 roku wsparciem Szkoły objęto 39 osób, tj. 15 osób dorosłych i 24 dzieci. Zajęcia odbywały

się w trzech grupach: dla rodziców (grupa wsparcia), dla dzieci do 10 r.ż. (świetlica) i dla dzieci powyżej 10 r.ż. (zajęcia socjoterapeutyczne).

Organizowanie Społeczności Lokalnej

Zespół ds. Organizowania Społeczności Lokalnej opiera się na pracy w środowisku, zmierzającej do rozpoznania i wykorzystania potencjałów społeczności lokalnej. W ramach realizowanych działań funkcjonują dwa Miejsca Aktywności Lokalnej (MAL). MAL to przestrzeń do spotkań, realizacji pomysłów, integracji, wzajemnej pomocy, edukacji i ciekawego spędzania wolnego czasu, dedykowane dla wszystkich członków społeczności lokalnej, a także organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, takich jak: grupa samopomocowa zjednoczeni.pl. W 2022 roku działania skierowane były do dwóch społeczności lokalnych, tj. osiedla Częstocice oraz rejonu lokali socjalnych na osiedlu Gutwin. Osoby objęte działaniami Organizowania Społeczności Lokalnej bezpośrednio zaangażowały się w organizację i realizację 18 projektów socjalnych o charakterze społecznym. Większość z nich miała na celu integrację, edukację oraz promowanie aktywnego, trzeźwego oraz bezpiecznego sposobu spędzania czasu wolnego. W powyższych działaniach wzięło udział 150 osób, które również współorganizowały inne działania społeczne na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Zespół ds. Organizowania Społeczności lokalnej w 2022 roku współpracował z organizacjami pozarządowymi, tj. Ostrowieckie Stowarzyszenie Pozytywnie Zakręceni, Lokalna Grupa Działania Krzemieny Krąg, Ostrowieckie Stowarzyszenie Biegaczy „OstroBiec”, Ostrowieckie Stowarzyszenie Głuchych „Nad Kamienną”, Stowarzyszenie na rzecz Szkoły w Częstocicach oraz instytucjami publicznymi, tj. Zakład Usług Miejskich, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejskie Centrum Kultury, Biuro Wystaw Artystycznych, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 10, Zespół Szkół Specjalnych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Organizowanie Społeczności Lokalnej to również proces mający na celu włączanie społeczności lokalnej w regulowanie spraw publicznych po to, by miały wpływ na decyzje podejmowane przez przedstawicieli władz publicznych. Ten rodzaj podnoszenia partycypacji publicznej zrealizowany został poprzez organizację czterech spotkań obywatelskich.

Finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W 2022 roku Gmina Ostrowiec Świętokrzyski dopłacała do pobytu 97 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i 40 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Asystenci rodziny objęli działaniami pomocowymi 11 rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone były w pieczy zastępczej. Celem pomocy jest powrót dzieci do rodziny biologicznej. W 2022 roku 2 dzieci wcześniej umieszczonych w pieczy zastępczej wróciło do rodzin biologicznych.

Informacje z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, dotyczące Powiatu Ostrowieckiego i Gminy Ostrowiec Świętokrzyski, za 2022 rok:

1. Ilość dzieci w pieczy zastępczej : **136** na dzień 31 grudnia 2022: **122**
2. Ilość rodziców biologicznych : **159** na dzień 31 grudnia 2022: **140**
3. Ilość dzieci w Ośrodkach Opiekuńczo – Wychowawczych: **39**
4. Ilość dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych : **68**
5. Ilość dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych: **22**
6. Ilość dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego: **5**
7. Ilość dzieci w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Terapeutycznego (Opatów, Gliwice): **2**
8. Ilość rodzin zastępczych w powiecie: **120**
 - zawodowych: **2**
 - niezawodowych: **26**
 - spokrewnionych: **92**
9. Ilość rodzin zastępczych w gminie: **75**
 - zawodowych: **0**
 - niezawodowych: **14**
 - spokrewnionych: **61**

Zapewnienie dostępu do lokali socjalnych i komunalnych rodzin zagrożonych eksmisją

W 2022 roku 64 rodziny otrzymały przydział lokalu socjalnego z zasobów gminy Ostrowiec Świętokrzyski. W tym zakresie tutejszy Ośrodek ściśle współpracuje z Zakładem Usług Miejskich w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Wzmocnienie kompetencji rodzin i wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze

W 2022 roku podejmowano działania na rzecz edukacji rodzin. Wspierano i organizowano różne formy spędzania czasu wolnego sprzyjające wzmocnieniu więzi rodzinnych, 5 wolontariuszy wspierało 3 dzieci w odrabianiu lekcji. W ramach wyrównywania szans i deficytów edukacyjnych odbyło się 120 zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, 77 osób skorzystało z usług edukacyjnych dla rodziców. Na terenie gminy dostępnych było 9 świetlic szkolnych i z elementami socjoterapii, które obejmują swoimi działaniami 323 dzieci. W 2022 roku zapewniono również dostęp do nieodpłatnych konsultacji psychologicznych, z których skorzystało 485 osób oraz mediacji (25 osób).

Cel operacyjny 3.

Wsparcie rodzin w przezwyciężaniu problemów wynikających szczególnie z uzależnienia jej członków oraz w dążeniu do reintegracji

Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki	Wartość (ilość)	Realizatorzy/partnerzy
1. Wsparcie rodziny w przezwyciężaniu problemów wynikających szczególnie z uzależnienia jej członków.	1. Pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem.	1. Liczba osób zgłoszonych na leczenie odwykowe	138	GKRPA, MOPS, ŚOT, OLZPiU „ESKULAP”
		2. Liczba osób/rodzin z problemami uzależnienia, przemocy, motywowanych do podjęcia terapii	814	
	2. Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzrost świadomości zagrożeń, zachowań ryzykowanych dzieci i młodzieży.	1. Liczba działań.	2 KPP 10 SM 24 MOPS	MOPS, SM, KPP
		2. Liczba uczestników	5380 KPP 1695 SM 9 MOPS	
	3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową.	1. Liczba założonych Niebieskich Kart.	133	MOPS/ ZI
		2. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	112 rodzin ¹⁾ 103 dzieci	
		3. Liczba rodzin objętych monitorowaniem po ustaniu NK	59	
	4. Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych	1. Liczba przeprowadzonych spotkań.	28	

	na dzieci i młodzież – profilaktyka zachowań ryzykownych i kształtowanie wrażliwości społecznej.	2. Liczba zajęć edukacyjnych	37	UM, placówki światowe, SM, KPP, CRL
	5. Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze.	1. Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej.	138	MOPS
2. Wsparcie rodziny w dążeniu do reintegracji.	1. Praca z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka do domu rodzinnego.	1. Liczba rodziców biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	83 PCPR 105 MOPS	MOPS, PCPR
		2. Liczba rodziców biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	11MOPS	
		3. Liczba dzieci, które powróciły do domu rodzinnego	2	
	2. Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	1. Liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	156	PCPR, MOPS
		2. Liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, w których wziął udział asystent rodziny/pracownik socjalny	156	
	3. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.	1. Liczba spotkań z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej	156	MOPS, PCPR

4. Współfinansowanie pobytu dzieci/osób pełnoletnich w pieczy zastępczej.	1. Liczba dzieci/osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej:		MOPS, PCPR
	– Rodzinnej	97	
	– Instytucjonalnej	40	
	1. Wysokość poniesionych nakładów finansowych z tytułu pobytu dzieci w:		
	– pieczy rodzinnej	– 1 297 183,62 zł PCPR – 364 543,14 zł MOPS	
	– pieczy instytucjonalnej	– 1 855 280,54 zł PCPR – 764 204,35 zł MOPS	
1. Monitorowanie osób opuszczających pieczę zastępczą po osiągnięciu pełnoletności realizujących indywidualny program usamodzielnienia (IPU)	1. Liczba pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej realizujących IPU, które w danym roku kalendarzowym opuściły pieczę zastępczą po osiągnięciu pełnoletności	6	PCPR

¹⁾ Liczba rodzin i dzieci z procedur wszczętych w 2022 r.

W 2022 roku w ramach pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem zgłoszono 138 osób na leczenie odwykowe, a 814 osób motywowano do podjęcia terapii. Podjęto 36 działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzrost świadomości zagrożeń, zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 7084 uczestników. Zorganizowano również 65 spotkań i zajęć edukacyjnych w ramach profilaktyki ukierunkowanej na dzieci i młodzież i kształtowanie wrażliwości społecznej.

Udzielono również pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową. Do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 133 formularze „Niebieska Karta A”, w 112 rodzinach podjęto działania wspierające, a 59 rodzin było monitorowanych po ustaniu procedury „Niebieskie Karty”.

W ramach reintegracji rodziny monitorowano i dokonano oceny sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (158 posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, w których wzięli udział koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, asystenci rodziny i pracownicy socjalni).

Cel operacyjny 4.

Wzmocnienie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości świadczonych usług na rzecz rodziny

Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki	Wartość (ilość)	Realizatorzy /partnerzy
1. Zapewnienie wsparcia dla kadr pracujących z rodzinami.	1. Doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim.	1. Liczba spotkań z udziałem przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz rodzin.	172	UM, MOPS, PCPR
		2. Liczba uczestników	93	
	2. Zapewnienie dostępu do różnych form doskonalenia zawodowego.	1. Liczba szkoleń/warsztatów adresowanych do pracowników zajmujących się pomocą rodzinie, z uwzględnieniem form doskonalenia zawodowego asystentów rodziny	21	UM, MOPS, PCPR
		2. Liczba uczestników	69	

W ramach zapewnienia wsparcia dla kadr pracujących z rodzinami odbyło się w sumie 193 spotkania i szkolenia/warsztaty z udziałem przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz rodziny, w których wzięło udział łącznie 162 osoby.

Podsumowanie

Rodzina jako podstawowe środowisko wywierające wpływ na życie młodego człowieka wymaga szczególnej ochrony i wsparcia we wszystkich aspektach jej funkcjonowania. Zagrożające jej zjawiska i sytuacje, takie jak przemoc, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych mobilizują instytucje pomocowe do zaangażowania i współpracy celem stworzenia kompleksowego systemu wsparcia na rzecz rodziny.

Wsparcie ostrowieckich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych to główny cel Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2022-2024. Do jego realizacji w 2022 roku niezbędny był system zaplanowanych działań, które pomagały przywrócić rodzinom zdolności do wypełniania swoich podstawowych funkcji. Świadczenia materialne, np. wychowawcze 500+, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, jednorazowe świadczenia „Za życiem”, zasiłki rodzinne, z pewnością mają wpływ na poprawę sytuacji finansowej rodzin, jednak nie gwarantują ich prawidłowego funkcjonowania. Istotną rolę w tym zakresie stanowi pomoc niematerialna umożliwiająca wsparcie rodzin w obszarze realizowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Działając na rzecz rodziny Gmina Ostrowiec Świętokrzyski oferuje kompleksowe wsparcie specjalistów, tj. psychologów, pedagogów szkolnych, terapeutów ds. uzależnień, profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych. Świetlice szkolne i środowiskowe pełnią funkcję wspierającą i edukacyjną, a Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna także diagnostyczną.

W MOPS, osobą która pomaga w przywróceniu rodzicom zdolności do samodzielnego wypełniania obowiązków względem dzieci jest asystent rodziny. Współpraca z nim wpływa na przezwyciężenie problemów związanych z opieką i wychowaniem dzieci, wzmacnia poczucie własnej wartości, przywraca rodzicom siły i kontrolę nad własnym życiem. Usługi asystenckie są dostosowane do potrzeb konkretnej rodziny, asystent zaś jest głównym sprawcą i koordynatorem działań pomocowych. Z asystentami, ściśle współpracują pracownicy socjalni z Zespołu ds. Rodzin, którzy monitorują sytuację rodzin wieloprotymowych. Powstają inicjatywy i nowe formy pracy z rodziną, takie jak „Szkoła Rodziny”, czy organizowanie społeczności lokalnej.

Skróty używane w tabelach:

CIS - Centrum Integracji Społecznej

CRL - Centrum Rozwoju Lokalnego

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

OLZPiU „ESKULAP” - Ośrodek Leczenie Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień ESKULAP

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

SP - Starostwo Powiatowe

SR - Sąd Rejonowy

ŚOT - Świętokrzyski Ośrodek Terapii

UM - Urząd Miasta

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy

ZUM - Zakład Usług Miejskich

ZUS - Zakład Ubezpieczeń Społecznych